

N:o 149.

Af herr **L. J. Jansson** i Djursåtra, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och framläggande af förslag angående statsbidrag till inom kommuner anställda barnmorskers aflöning.

Vid tre offentliga barnmorskeläroverk utbildas årligen i vårt land omkring 100 barnmorskor, och lärer dessas utbildning för sitt magt-påliggande uppdrag, jemförd med dylik utbildning i andra länder, kunna anses såsom mycket god och tillfredsställande.

Oaktadt antalet väl utbildade barnmorskor sålunda borde kunna vara tillräckligt för hela rikets behof, visar det sig dock, att i en del landsorter examinerade barnmorskor ännu icke finnas, åtminstone ej i tillräckligt antal, under det att antalet examinerade förlossningsbiträden i städerna synes vara mer än tillräckligt. Orsaken härtill torde vara den, att många kommuner endast af sparsamhetshänsyn nödgas afstå från anställandet af aflönad barnmorska, därför att de anse sig sakna förmåga att kunna nöjaktigt aflöna densamma.

Exempel på olyckor genom saknaden af examineradt förlossningsbiträde lära därför icke så sällan förekomma, och det måste sålunda ur helsovårdssynpunkt vara särdeles önskligt, att examinerade barnmorskor så vidt möjligt blifva tillgängliga för alla barnaföderskor icke blott i städerna, utan äfven på landet.

Enligt vår befolkningsstatistik hafva i städerna under år 1894 af 26,071 barnaföderskor 25,505 haft examineradt biträde, medan på landsbygden föga mer än två tredjedelar eller 77,476 af 106,849 haft tillgång på examineradt biträde.

I fall nu våra med stor kostnad för statsverket utbildade barnmorskor skola på ett tillfredsställande sätt kunna komma hela landsbygden till godo såsom sig bör, synes det därför vara af nöden, att staten befördrar och underlättar deras anställande i kommunernas tjänst, hvilket lämpligast torde kunna ske derigenom, att staten mer eller mindre bidrager till deras aflöning.

Denna fråga har ock förr varit på tal inom Riksdagen, ehuru densamma af olika skäl icke kommit till någon lösning. Vid 1887 års riksdag väckte dåvarande ledamoten af Andra Kammaren doktor E. W. Wretling motion i detta syfte. Med stöd af vår officiella statistik ådagalade han, att dödligheten bland barnaföderskor i allmänhet varit större i den mån examinerade förlossningsbiträden icke blifvit anlitade. Ur allmän helsovårdssynpunkt vore det således af vigt, att tillräckligt antal barnmorskor anställdes; att underhålla läroanstalten för barnmorskor, men icke sörja för att de utexaminerade på lämpligt sätt användes, vore en halfmesyr. Och då landtkommunerna mångenstädes icke syntes vara i tillfälle att ensamma bära kostnaden för barnmorskors aflöning, ansåg han, att staten borde inskrida, och att detta kunde ske med lika stort skäl, som då staten bidroge till läkares aflöning. Han föreslog därför, att staten måtte tillskjuta halfva lönen i de fall, då denna icke understege 200 kronor eller öfverstege 400 kronor, förutom vanliga naturaförmåner. På grund af Riksdagens upplösning kom emellertid denna motion icke att behandlas af Andra Kammaren. Derför upptog samma motionär frågan vid följande års riksdag, ehuru under en något förändrad form. För att å ena sidan minska statsverkets kostnad och å andra sidan låta statsbidraget företrädesvis komma de mest behöfvande kommunerna till godo, föreslog han, att detta bidrag skulle begränsas till en fjerdedel af lönen och utgå blott i det fall, att vederbörande landsting tillsköte ett lika stort belopp; denna sistnämnda bestämmelse ansåg han utgöra en garanti för, att de fattigaste kommunerna i första rummet komme i åtnjutande af statsbidraget. För rätt till sådant borde dock dessutom fordras, att lönen uppginge till minst ett visst belopp utom vanliga naturaförmåner. Statsutskottet, som hade att behandla denna motion, förklarade sig villigt erkänna det behjertansvärda, som deri innehölles med afseende på en behöfzig utveckling af barnmorskeväsendet, men ansåg frågan vara i behof af en mera allsidig utredning och pröfning, än en enskild motionär och ett Riksdagens utskott kunde åstadkomma, samt afstyrkte därför motionen, hvilken uppfattning äfven af Riksdagen gillades.

Då det nu, sedan snart ytterligare tio år förgått, visar sig, att

det missförhållande, som af den nämnda motionären påpekats, ännu fortfar, så att de examinerade barnmorskorna komma företrädesvis städernas, men blott en del af landsbygdens barnaföderskor till godo, synes det mig, att detta bör påkalla någon åtgärd från statsmagternas sida i den ena eller andra riktningen. Som emellertid statsbidrag till aflöning åt i kommuners tjänst anställda examinerade barnmorskor kan ifrågasättas utgå på olika sätt, mot olika vilkor samt till olika belopp efter sig företeende olika omständigheter, vill jag icke i frågan väcka något detaljeradt förslag, utan inskränker jag mig till att föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, till hvilket belopp och under hvilka vilkor statsbidrag till inom kommuner anställda examinerade barnmorskors aflöning må kunna beviljas, samt till Riksdagen inkomma med det förslag, till hvilket denna utredning kan för-
anleda.

Stockholm den 15 februari 1897.

L. J. Jansson.
